

VEISIEJŲ REGIONINIS PARKAS

Ančios ežeras

ĮSTEIGTAS 1992 m.
PLOTAS 12 288 ha
REZERVATAI užima 0,9 proc.,
DRAUSTINIAI – 33,4 proc.,
REKREACINĖ ZONA – 8,5 proc.

Direkcija. Lankytojų centras Veisiejuose
Santarvės g. 9, Veisiejai, LT-67340 Lazdijų r.
Tel.: (8 318) 56 782, (8 318) 56 234
El. p.: info@veisiejuparkas.lt,
lankytojucentras@veisiejuparkas.lt

IŠSKIRTINĖ REGIONINIO PARKO VERTĖ

Vaizdingiausias Pietų Lietuvos aukštumos ir smėlingosios lygumos sandūroje susiformavusio itin kalvoto ežeringo kraštovaizdžio fragmentas. Čia saugoma viena raiškiausių Dzūkų aukštumose susikertančių dubaklonių (rinų) sistema. Gausu ne tik ežerų, bet ir upelių. Mažame Šlavantėlio ir Liūnelio tarpežeryje – neįsivaizduojama retųjų rūšių ir bendriųjų įvairovė. Čia vienintelė Lietuvoje kvapiojo plaurečio populiacija. Regioninio parko pasididžiavimas – europinė medvarlė. Vainežerio senovės gynybinis įtvirtinimas yra išskirtinis Lietuvoje, o Veisiejai – įaukus miestelis tarp vandenų.

53 pav. Veisiejų regioninio parko schema

Kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė. Regioninis parkas yra pietvakarinėje Dzūkų aukštumos miškingųjų ežerų ir fluvio-glacialinių bei moreninių darinių zonoje. Jam būdingas miškingos bei mažai sukultūrintos ežerotos ekosistemos Užnemunės kraštovaizdis, pasižymintis gamtos ir kultūros paveldo objektais ir dideliu rekreaciniu bei pažintiniu turistiniu potencialu.

Veisiejų regioninio parko kraštovaizdžio įvairovę sukuria šie svarbiausi kraštovaizdžio tipai: miškingų ir mažai sukultūrintų rininių ežerų, fragmentuotų ežerutų dubaklonių, miškingų ir mažai sukultūrintų fluvio-glacialinių protakų, miškingų fluvio-glacialinių banguotų pakilimų, miškingų ir mažai sukultūrintų fluvio-glacialinių kalvynų, sukultūrintų moreninių kalvynų, senvagiutų nedidelių upių slėnių, gilių erozinių slėniukų, žemapelkių ir urbanizuoto tarpežerio.

Europos Bendrijos svarbos buveinės (kodas ir pavadinimas): 9180 griovių ir šlaitų miškai, 9050 žolių turtingi eglynai, 7160 nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 7110 aktyvios aukštapelkės, 6530 miškapievės, 3160 natūralūs distrofiniai ežerai, 3150 natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis, 3140 ežerai su menturdumblių bendrijomis, 9010 vakarų taiga, 7140 tarpinės pelkės ir liūnai, 7210 žemapelkės su šakotąja ratainyte, 9080 pelkėti lapuočių miškai.

Bendras **augalų** rūšių skaičius – 1 058, iš jų 5 saugomos Europos Bendrijos, 32 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. Bendras **gyvūnų** rūšių skaičius – 1 082. **Žinduolių** – 40, iš jų 3 saugomos Europos Bendrijos, 6 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. **Paukščių** – 151, iš jų 28 saugomos Europos Bendrijos, 28 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. **Žuvų** –

Medvarlės

24, iš jų 1 įrašyta į Lietuvos raudonąją knygą. **Varliagyvių ir roplių** – 18, iš jų 9 saugomos Europos Bendrijos, 7 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą. **Bestuburių** – 853, iš jų 3 saugomos Europos Bendrijos, 14 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą.

Gamtos ir kultūros paveldo vertybėms išsaugoti Veisiejų regioniniame parke skirti 3 gamtiniai rezervatai ir 7 draustiniai (2 kraštovaizdžio, 2 hidrografiniai, 2 botaniniai-zoologiniai, 1 urbanistinis).

Gamtiniuose rezervatuose saugoma: **Liūbelio** – Liūbelio ežerėlio ir jį supančių miškų bei pelkių gamtinis kompleksas su vandens, pievų ir pelkių paukščių buveinėmis, gausiomis gegužraibinių šeimos ir kitų pelkinių augalų rūšių augavietėmis, orchidinių šeimos augalų rūšių – pievinio

Snaigyno ežeras

plaurečio, dvilapio purvuolio, paprastosios tuklės – augavietėmis bei Europos Bendrijos svarbos tarpinių pelkių, liūnų ir žemapelkių su šakotąja ratainyte buveinėmis; **Liūnelio** – unikali rūšių gausa teritorija su retų augalų rūšių augavietėmis, vandens paukščių buveinėmis, Europos Bendrijos svarbos stepinių pievų, šienaujama mezofitų pievų, kadagynų, ežerų su menturdumblių bendrijomis, natūralių eutrofinių ežerų su plūdžių arba aštrių bendrijomis, tarpinių pelkių ir liūnų buveinių, žemapelkių su šakotąja ratainyte buveinėmis; **Skaisčio** – kalkingos Skaisčio paežerio žemapelkės su saugomų retųjų ir nykstančiųjų augalų rūšių – pelkinių uolaskėlių, dvilapių purvuolių, Rusovo gegūnių – augavietėmis.

Kraštovaizdžio draustiniuose saugoma: **Ančios** – raiškus, Pietų Lietuvai būdingos formos Ančios ežero dubaklonis, jo šiaurinio pakraščio pievos su gausiomis gegūnių – baltijinės, Rusovo, dėmėtosios – augavietėmis, Vainežerio senovinis gynybinis įtvirtinimas, Vainežerio dvaro sodybvieta su dendrologiniu parku, Mėčiūnų senovės gyvenvietės archeologinis sluoksnis, Dainaviškių senkapiai, kurių pietinės ekspozicijos šlaitų sauspievės bei nedidelės pelkutės palankios įvairių rūšių entomofaunai veistis, taip pat etaloniniai pušų medynai su gausiais uoginių augalų ištekliais, Dzūkijos miškams būdinga ornitofauna, saugomų paukščių rūšių – juodųjų peslių, didžiųjų dančiasnapių – perėjimo vietos, Ančios ežero užutekiai ir pusiasaliai, tinkami įvairių rūšių vandens paukščiams ir žinduoliams veistis bei gyventi; **Šlavanto** – raiškus kalvoto miškingo ežeringo kraštovaizdžio kompleksas su giliai įsirėžusiu Šlavanto ežero dubakloniu, Šlavantų piliakalnis su vaistinio kietagrūdžio augavietėmis.

Parke aptikta taurinės pudmės augavietė yra vienintelė Lietuvoje

Veisiejų uosis

Hidrografiniuose draustiniuose saugoma: **Baltosios Ančios** – natūralus Baltosios Ančios upės ir jos slėnio ruožas su Pastovio ir Bliūdelio ežerėliais, vandens paukščių lizdavietėmis, Europos Bendrijos svarbos aliuvinių miškų, aliuvinių pievų ir pelkėtų lapuočių miškų buveinės; **Ilgininkų** – ežeringų dubaklonių sistema, ežerinės kilmės žemapelkės su riboto paplitimo snaputinių plukių bendrijomis karbonatinguose šlaituose, gegužraibinių šeimos augalų rūšių – dėmėtųjų ir raudonųjų gegūnių, pelkinių skiautalūpių – augavietės, Trikojo ežero užtekiai, tinkami įvairių rūšių paukščiams ir žinduoliams gyventi.

Botaniniuose-zoologiniuose draustiniuose saugoma: **Morkavo** – didelė žinduolių įvairovė ir retais augalais pasižymintis natūralus, miškingomis teritorijomis tekantis Morkavo upelis, jo slėnyje plytinčios Europos Bendrijos svarbos miškapievės buveinės; **Ringėliškės** – brandūs eglėlių, ąžuolų ir skroblų medynai, saugomų paukščių rūšių – vapsvaėdžių, erelių rėksnių, žaliųjų meletų – perėjimo vietos, Europos Bendrijos svarbos rūšių turtingų eglynų, pelkėtų lapuočių miškų, skroblynų buveinės ir balinių vėžlių buveinės.

Veisiejų urbanistiniame draustinyje saugomas Veisiejų miesto istorinio centro gatvių tinklas, gamtos ir statinių išdėstymo derme pasižyminti miesto erdvinė kompozicija.

Veisiejų regioniniame parke yra 4 gamtos paveldo objektai (Veisiejų uosis, Taikūnų pušis, Veisiejų ir Vainežerio dvarų

Ilgininkų miškas

Moliniai bičių nameliai

parkai), taip pat 28 kultūros paveldo objektai, iš jų 2 kultūros paminklai.

Muziejai ir ekspozicijos. Parke išlikęs Lietuvos didžiojo etmono Juozapo Mykolo Masalskio statytas Veisiejų dvaro flygelis (XVIII a.). Pastatas rekonstruotas 2014 m., jo rūsiuose įrengta kamerinės muzikos salė, parodų salė, pirmajame aukšte – Veisiejų regioninio parko lankytojų centro ekspozicija „Gyvenimas tarp vandenų“.

Tradicijos (šventės, renginiai, papročiai). Kaip ir materialinę, taip ir dvasinę kultūrą kuria, saugo ir perduoda savo vaikams krašto žmonės, gyvenantys Veisiejų krašte jau pusę tūkstantmečio po jotvingių išnykimo. Staklėmis audžianti moteris, švelniai plukdanti „kiton ežerėlio pusėn“ dzūkišką giesmę, su meile kepanti duoną ar renkanti žoleles nuo visokių ligų, vyras, senoviškai pavalkus arkliams siuvantis, pinantis krepšius, liejantis vaškinės žvakes, veltinis veliantis ar smuikeliu griežiantis, lūpine armonikėle čirpinantis valsą ar polkutę – tai tradicinės kultūros sargai, tarp savęs dar vis tebesišnekantys daininga dzūkiška šneka. Veisiejuose švenčiami iš aplinkinių kaimų ir svetur pritraukiantys tikinčiuosius Atsimainymo atleidai – tradicinės kultūros renginys, per keletą amžių išsaugojęs ir šių dienų kartai perdavęs žvakių nešimo, aukojimo prie Atsimainymo altoriaus, įžadų, prašant dvasinės ir fizinės sveikatos, apeigas. Švenčiama pavasario darbų pradžios šventė Jurginės ir dzūkų adventiniai vakarojimai.

Vainežerio dvaro parkas

Veisiejų bažnyčia